

עזר הליבה – קרן קימת לישראל

מטרת הפעילות: היכרות עם קרן קימת לישראל באמצעות סמלה והתחומים שבהם היא עוסקת.

סוג הפעילות: הסבר באמצעות עזר הדרכה.

אוכלוסיית היעד: כל הגילאים.

משך הזמן: רבע שעה עד חצי שעה.

מקום: בכיתה או בחוץ.

הכנות: קפל את השקפים אחורה - קודם את שקף איכות הסביבה ומעליו את שקף הציונות.

הערה: ניתן להשתמש בעזר בתחילת הסיור, במטרה לחשוף את החניכים לנושאים העתידיים לעלות במהלך הסיור ולהקשרם לקק"ל או בסוף הסיור כתרגיל סיכום.

הפעלת העזר

העזר בנוי על הסתרה וגילוי, כאשר בכל שלב נחשף חלק אחד או מכוסה חלק אחר וכך נוצרים מתח ועניין. תחת כל אחד מהצבעים נמצא קולאז' של צילומים מתחומים שונים הקשורים לאותו צבע, בהתאם לפעילות שקק"ל מבצעת:

חום: קניית קרקעות והכשרתן.

כחול: שיקום נחלים ובניית מאגרי מים.

ירוק: נטיעת עצים ופארקים, הקמת חניונים, הנגשת אתרים והפיכתם לזמינים לכלל האוכלוסייה.

במהלך ההדרכה או באחת התחנות במהלך הסיור, על פי בחירת המדריך, הוא חושף את התמונות המרכיבות את סמל קק"ל ומפרט את הקשר שלהן לאזור הסיור. בתחילת הסיור, אפשר לשאול את המשתתפים אם הם מזהים בשטח את הצבעים השונים שבהם עוסקת קק"ל (לפי הפירוט שלמעלה). לאחר שהמדריך חושף את שלושת הצבעים, עליו להעביר קדימה את שקף הציונות, שעליו דגל ישראל, ולאחריו את שקף איכות הסביבה, שעליו סמל איכות הסביבה. מהלך הפעילות

שאל את המדריכים: האם שמעתם על קרן קימת לישראל בעבר? מהי הקרן? מתי קמה? אילו מחשבות היא מעלה בכנס? האם אתם מכירים את סמלה? ספר מעט על הקמתה של קרן קימת לישראל וכיצד התפתחו תפקידיה לאורך ההיסטוריה. ציין את האנשים והדמויות הקשורים בהקמת הקרן - בנימין זאב הרצל, צבי הרמן שפירא, יונה קרמניצקי, ועוד.

התייחס לדרכי גיוס התרומות באמצעות "הקופסה הכחולה", "ספר הזהב" ומפעל הבולים הנמשך עד היום.

אם יש דמויות הקשורות למסלול הטיול (יהושע חנקין לאדמות העמק, למשל) ציין גם אותן.

הוצא את עזר קק"ל והסבר: זהו הסמל של קק"ל. כל אחד מהצבעים בסמל מייצג תחומים שונים שבהם קק"ל עוסקת.

שאל: האם תוכלו לנחש מה מייצג הצבע החום?

הרם את האלכסון החום וחשוף את התמונה שמתחתיו. פרט והסבר על "הנושאים החומים" שבתחום עיסוקה של קק"ל.

שאל: האם אתם יודעים מהי גאולת קרקע? מהי הכשרת קרקע? מי מכיר יישובים שקמו על אדמת קק"ל? ציין, כי התפקיד ההיסטורי של קק"ל היה לגאול את קרקעות הארץ מידי זרים ולרכוש את אדמותיה בכספי העם היהודי.

שאל: מה בטויל שלנו שייך לתחום זה של פעילות קק"ל? (אם העזר משמש כפעילות פתיחה, אפשר לספר למשתתפים על הדברים שייראו במהלך היום והקשורים לתחום; אפשר גם לחזור אל העזר בסוף ההדרכה ואז להציג את השאלה לסיכום הפעילות).

שאל: האם תוכלו לנחש מה מייצג הצבע הכחול?

הרם את האלכסון הכחול וחשוף את התמונה שמתחתיו. פרט והסבר על "הנושאים הכחולים" הנמצאים בתחום עיסוקה של קק"ל.

שאל: כמה מסייעת קק"ל למשק המים? האם אתם יודעים מהו שיקום נחלים? מהו מאגר מים? מהו לימון? ציין, כי בעיית המים בארץ מחריפה והולכת וכי המאגרים מספקים כיום כ-8% בלבד מתצרוכת המים לחקלאות.

שאל: מה בטויל שלנו שייך לתחום זה של פעילות קק"ל?

הצבע על העץ שעל האלכסון הירוק ושאל: האם תוכלו לנחש איזה עץ מופיע בסמל ומה הוא מסמל? ספר כי העץ מסמל את כל העם היהודי בפזורות העולם, ששורשיו נטועים כאן, בישראל.

כעת, שאל: האם תוכלו לנחש מה מייצג הצבע הירוק?

הרם את האלכסון הירוק וחשוף את התמונה שמתחתיו. פרט והסבר על "הנושאים הירוקים" שבהם עוסקת קק"ל:

שאל: האם אתם יודעים כמה עצים נטעה קק"ל עד היום? מדוע חשוב לטעת עצים? אילו מינים של עצים נטעת קק"ל ומדוע? ספר כיצד התחילו הנטיעות עוד לפני קום המדינה, הסבר על העיקרון של קיבוץ פחמן, על יתרונותיו של יער מעורב ועל חשיבותו של מפעל הנטיעות.

שאל: מה בטויל שלנו שייך לתחום זה של פעילות קק"ל?

הסבר, שכל עשייתה של קק"ל, מאז הקמתה ועד היום, נעשית מתוך מטרה ציונית, למען מדינת ישראל ועם ישראל היושב בה.

העבר לקדמת העזר את שקף הציונות.

חזור וספר עוד על ההיסטוריה של קק"ל ועל השינוי שחל במטרותיה, שהתבטא במעבר מהמטרה של גאולת קרקעות ארץ ישראל עוד בטרם קום המדינה למטרה של הפרחת השממה לאחר הקמתה. הסבר על גישת "כיבוש השממה" שרווחה בימי המדינה הראשונים ועל הצורך להתיישב בארץ ולסלול דרכים כאמצעי לאחידה בשטח ולבעלות עליו.

ספר, שמאז שנות ה-90 של המאה הקודמת וגם היום, בשנות האלפיים, ברור לקק"ל ולכולנו שמה שנחשב אז כ"שממה" הוא היום אוצר יקר של טבע שהולך ונעלם. העבר לקדמת העזר את שקף איכות הסביבה והסבר על גישת הציונות האקולוגית ועל הרעיון של פיתוח בר-קיימא, שמוביל את פעולתה של קק"ל היום, מתוך מחויבות לסביבה ולדורות הבאים.

סכם והסבר:

אתם המדריכים, מייצגים את הדור הבא שיהנה - בזכות פעילותה של קק"ל - ממדינה בריאה יותר בעולם טוב יותר. בסיור שתערכו היום תמשיכו אתם את סיפורה ההיסטורי והחינוכי של הקרן, שתחילתו בקונגרס הציוני החמישי. כבר אז הוגדרה המטרה החינוכית של קרן קימת לישראל והחלו מפעלים כמו "הקופסה הכחולה" ומפעל הבולים, שאותם ממשיך עד היום האגף לחינוך ולנוער. סיוורים וטיולים כמו אלה שאתם עורכים היום, הם אמצעי נוסף שבעזרתו שואפת קק"ל לקרב את הנוער לארצו ולסביבתו.

הקפד לכלול בסיכום הנושא קישורים למסלול הטיול ולאתרים שבדרך.